

אין צו אלא לשון זירוז

זירוז האדם באופן של 'צו', הוא דרך אמירה היוצאת מן פה המצווה, הרי ש'פה' הוא תנאי קודם ל'צו'.

יש לציין, כי 'פה' ו'צו' יש ביניהם קשר סמוי לפחות בשני אופנים, כפי שאציין בזה.

האחד: בסדר הא"ב, האותיות 'פה' הם האותיות הקודמים ל'צו', דהיינו: האות פה קודמת לאות צדיק, והאות הא קודמת לאות וו, לרמז שלעשות ציווי משתמשים בפה.

השני: 'פה' ו'צו' מתחלפים בא"ת ב"ש, א"ת ב"ש מובא במסכת שבת קד. ופירושו, שהאות הראשונה (שבא"ב) א' מתחלפת באות האחרונה ת', האות ב' מתחלפת עם האות השניה מן הסוף שהיא ש', וכן הלאה, לפי הסדר דלהלן:

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ
ת ש ר ק צ פ ע ס נ מ ל

הרי שהאות פ' שהיא האות השישית מסוף הא"ב מתחלפת עם האות ו' והצ' מתחלף עם האות ה'.

והנה, 'ציווי' הוא דרך איך להורות לאדם לבצע המוטל עליו, אך יש דרך נוספת איך להעביר מסר לזולת, והוא ע"י דוגמה אישית, שהמתנהג באצילות וכהוגן, זה עצמו משמש כהוראה וציווי ומרומם את צאצאיו ותלמידיו וכו' ללכת בדרכי ישרים.

אכן האותיות שקודמים למילה 'דוגמה' הם 'גבה-דל', שע"י היות האדם משמש דוגמה לאחרים, יכול לרומם הדל העני (אין עני אלא מדעת) לדרך המלך.

האותיות שסביב ל'שבת'

מענין לענין באותו ענין, אביא עוד מספר דוגמאות של מטמוניות של מילים שהאותיות שסביבם קשור להם, והוא חלק מיופי והדר לשון הקודש שבה נברא העולם והרבה מכמנים טמונים בתוכה.

ידועה האימרה מספה"ק 'לב חכם לימינו, ולב כסיל לשמאלו' שהאותיות שלפני המילה לב, (שזה מימין כמובן) הם 'אך', שזה מיעוט, שחכם מסתפק במועט, אך האותיות שאחר המילה 'לב', (דהיינו משמאל) הם 'גם', שזה ריבוי, שהכסיל רוצה עוד ועוד, והתוצאה מזה היא: 'צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן רשעים תחסר'

האותיות שקודם 'שבת' הם 'ראש', שהרי 'מי שטרך בערב שבת יאכל בשבת', דהיינו, יש להכין הכל מראש קודם לשבת כדי שיהיה מה לאכול בשבת.

מאידיך, מי שדוחה כל דבר ומשאיר הכל ל'אחרי שבת', הרי שהזמן חולף עובר ושום דבר לא מתקדם.

וזה מרמוז במשנה באבות: 'ודאשתמש בתגא חלף', שהאותיות 'תגא' הם האותיות שאחרי המילה 'שבת', (אחר ת' הוא א') ומי שמשתמש תמיד בפתגם של 'נאך שבת', חלף הזמן והוא במקומו תקוע.

מהלך נוסף על שבת: כפי שכתבנו, המילים שקודם שבת ואחר שבת הם 'ראש'-תגא' שפירושו 'כתר לראש', שהמכבד את השבת זוכה לכתר בראשו וזוכה לתורה שניתנה בשבת שעליה נאמר 'כליל תפארת בראשו'.

שעשועי אותיות

ביקור אצל קבר מעורר רגש, אכן, האותיות שאחר 'קבר' הם 'רגש'.

אינו דומה נער הנופל לארץ לזקן הנופל, צעיר הנופל יקום וימשיך בדרכו, משא"כ זקן הוא שברירי כחרס הנשבר ונפילה קטנה שלו, מיד יובהל לבית הרפואה.

האותיות שאחר 'זקן' הם 'חרס'.

איתא בחז"ל סוכה נב. 'לעתיד לבא מביאו הקב"ה ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים, צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה. הללו בוכין והללו בוכין, צדיקים בוכין ואומרים היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה, ורשעים בוכין ואומרים היאך לא יכולנו לכבוש את חוט השערה הזה.

הרי שאותו יצה"ר שלצדיקים נראה כגודל 'הר', לרשעים נדמה להם כחוט 'דק'.

אכן, האותיות 'דק' ו'הר' חופפים זה לזה.

הפטרה לשבת הגדול

'ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע', ידוע מהגר"א מוילנא כי בכל הפטרה יש הרבה עניינים שקושרים אותה לפרשת השבוע ולענייני דיומא.

ליל הסדר הוא הזמן שמאוד בולט הפער שבין הצדיק והרשע, ששניהם יושבים בליל הסדר והשוני ביניהם בולט מאוד, וזה עוד קשר שבין הפטרה לחג הפסח הקרב ובא.

אפשר גם לפרש הפסוק באופן של גימטריה, שהגויים משתחווים לשמש והרשעים מונים השנה לפי התאריך הלועזי שזה 365 ימים כימות החמה.

'צדיק' גימ' 205 עם הכולל, (שהרי הצדיק יושב בכולל), 'רשע' גי' 570, הרי שהפער ביניהם הוא 365.

וזהו המשך הפסוק 'הנה יום בא בוער כתנור וליהט אותם היום הבא', שעונשם תבוא ע"י השמש עצמה שהם עבדו לה, והיא תהיה הנקמה, כמו שאמרו חז"ל על היצה"ר שהוא עצמו השטן ומלאך המות.

עוד אפשר לפרש: 'בין צדיק לרשע' הכוונה לאותיות האמצעיות של 'צדיק' ושל 'רשע' שזה 'דיש' ככתוב 'והשיג לכם דיש את בציר' וכפי שדרשו ברכות לה: כתיב הושע ב יא 'ולקחתי דגני בעתו' וכתוב דברים יא יד 'ואספת דגנך?' לא קשיא, כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, כאן בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום.

זכו שכינה שרויה ביניהם

חג הפסח הוא זמן מיוחד של השראת השכינה בישראל, ולכבודו, מכינים כל בית יהודי לבואו של המלך, מלכו של עולם לבקר בבתינו בליל הסדר כדאיתא בזוה"ק.

בנוסף לכך, כל בית בישראל הוא מקום תמידי להשראת השכינה, כאמרם ז"ל, סוטה יז. 'דרש ר"ע: 'איש ואשה, זכו שכינה ביניהם, לא זכו, אש אוכלתן' אמר רבא: ודאשה עדיפא מדאיש מ"ט? האי מצרף והאי לא מצרף.

פירש"י 'שכינה ביניהם' - שהרי חלק את שמו ושיכנו ביניהם יו"ד באיש וה"י באשה:

'לא זכו אש אוכלתן' - שהקב"ה מסלק שמו מביניהם ונמצאו אש ואש:

'ודאשה עדיפא מדאיש' - אש של אשה קשה וממהרת לאכול וליפרע משל איש:

'מאי טעמא האי מיצרף' - אש של אשה נוחה להדליק מהר, שאין אות של שם מפסיק, אלא מחובר הוא ונקרא אש, אבל של איש, אין אותיות של אש מצטרפות יחד, שהיו"ד של שכינה מפסקת:

ונראה לבאר כדלהלן: הנה ידוע שהאות אלף מסמלת על השכינה הק', כי השי"ת אלופו של עולם, (והרבה מושגים מקבלים חיות כאשר מוסיפים א' בתחילתם. לדוגמא: דם הוא נוזל החיים אך אין בו חיות רק אם נוסיף לו א' בתחילתו, אזי הוא אדם).

שם הויה מכיל ד' אותיות: האות וו' עומד באמצע כעמוד ובתחילתו אות י' שהוא של איש, וסמוך לו ב' פ"ה שיחדיו יוצרים אות י' שזה של האשה, רק בעוד אצל האיש האות י' היא שלימה, כי י' היא אות של דברים שבקדושה כידוע, וזה שייך לאיש, משא"כ אצל האשה האות י' מתפצל לשנים, כמו אצל שרי אשת אברהם שהאות י' נחצה לשנים (כי טבע האיש שהוא מתרכז בדבר אחד, משא"כ האשה יכולה בו זמנית לבצע כמה וכמה מטלות, לדבר, לבשל, לטפל בילדים וכו').

וזה הטבע נצרך לה לצורך ביתה וצאצאיה, וזה מרומז בפסוק 'הא לכם זרע'.

הבה נתבונן באות א', שהיא בנויה כך: אות ו' באמצעה, ובב' צדדיה תלויים ומחברים שני יודין, שזה היוד של איש ושני הא של האשה ונתפצל מהאות יוד לשנים.

אם אכן זוכים להידבק בהויה והמחיצה היחידה שהיא גם מחברת ביניהם היא הו' של הויה, שהבית נקבע בגדרים כפי ציוויו, אז שכינה שרויה ומחברת ביניהם.

לפי"ז אפשר לפרש באופן נוסף את דברי הגמ' דלעיל: 'של אשה קשה משל איש', שהרי קל יותר לשרוף ב' פיסות נפרדות מאשר פיסה אחת גדולה, וכיון שאצל האשה הי' מפוצל לשנים קל יותר להישרף, וזה מבאר המשך הגמ' 'האי מצרף והאי לא מצרף' פירוש: הי' של

האיש מצורף כיחידה אחת שקשה לאש להיתפס בה, משא"כ באשה זה לא מצורף רק ב' הא נפרדים והאש נוחה להיתפס.

איש ואשה שזכו שכינה שרויה

שמות האבות הקדושים 'אברהם יצחק יעקב' מונין י"ג אותיות, כמו"כ שמות האמהות הקדושות 'שרה רבקה רחל לאה' אף הן מונות י"ג אותיות, הרי שהשילוב של האבות הקדושים והאמהות הקדושות יוצרים יחד אותיות כמנין הויה.

וזהו 'איש ואשה שזכו' מכח אבותינו ואמותינו הקדו' שנישאו לשם שמים להעמיד תולדות עם קודש לכבוד השי"ת, הרי ודאי שכינה, שם הויה שרויה ביניהם.

בניסן עתידין להיגאל

אמרו חז"ל 'בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל', בברכה ראשונה שבתפילת שמונה עשרה אנו אומרים 'ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה'.

נראה לי פירושו הכי, עה"פ 'כי יד על כס י-ה, מלחמה לה' בעמלק', דרשו חז"ל 'אין שמו של הקב"ה שלם ואין כסאו שלם עד שימחה זרעו של עמלק', שהרי נאמר כס ולא כסא, וכן י-ה שזה רק מחצית משם הויה ברוך הוא. היוצא מכך שבעת ביאת הגואל, שאז ימחה שם עמלק, יושלם שמו של הקב"ה, וזה הכוונה 'ומביא גואל לבני בניהם' שאז ע"י מחיית עמלק יהיה שלם שמו.

וזהו 'למען שמו באהבה', כי 'אהבה' גימטריה 13 שזה מחצית הגימ' של שם הויה 26, שישלים את המחצית החסרה. ואפשר להוסיף לזה, 'אהבה' היינו ב' פעמים 'אהבה' שזה יחד גי' כ"ו.

וזה מוזכר בברכת האבות דוקא שבזכותם תבוא הגאולה ויושלם שמו, כי שמות האבות הקדו' 'אברהם יצחק יעקב' מונים י"ג אותיות שגי' אהבה, ומנין זה חסר לשם י-ה כדי להשלים שם הויה כ"ו כאמור.

חג החירות

חג הפסח נקרא 'חג החירות' למרות שכל כולו גדרים וסייגים שנראה לכאורה מגביל וכובל היפך החירות.

ללמדנו, כי החירות האמיתית היא חירות הנשמה, כאמרם ז"ל אבות ו ב' חרות על הלוחות, אל תקרא חרות אלא חירות, שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה, היינו, שדוקא השחרור מכל התאוות והשעבוד לרוחניות, זוהי החירות האמיתית, כי אינו משועבד לתאוותיו שזהו השעבוד הכפייתי הכי גרוע, וכן גם 'איזהו עשיר השמח בחלקו' וכו', שהעובדה שאין לו צורך בכלום, זוהי העשירות האמיתית, וכן בכל שאר העניינים, חרות הנפש היא החירות וזהו 'חג החירות'.